

EUROPEJSKI FUNDUSZ ROLNY NA RZECZ
ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH

SIEĆ NA RZECZ
INNOWACJI W ROLNICTWIE
I NA OBSZARACH WIEJSKICH

Krajowa Sieć
Obszarów Wiejskich

Program
Rozwoju
Obszarów
Wiejskich
na lata 2014-2020

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

Projekt opracowany przez Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach pomocy technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

- Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Działanie „Współpraca”

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

Działanie „WSPÓŁPRACA” art.35 rozp.EFRROW

Ireneusz Drozdowski

Tel. 573 313 240

e-mail: i.drozdowski@cdr.gov.pl

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”
Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie ul. Pszczelińska 99

Strategia „EUROPA 2020” - priorytety

- 1. Inteligentny rozwój** – wzrost inteligentny, oparty na wiedzy i innowacjach (projekty przewodnie: „Unia innowacji” , „Młodzież w drodze”, „Europejska agenda cyfrowa”).
- 2. Zrównoważony rozwój** – transformacja w kierunku gospodarki konkurencyjnej i niskoemisyjnej, efektywnie korzystającej z zasobów (projekty przewodnie: „Klimat, energia i mobilność” , „Konkurencyjność”).
- 3. Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu** – wspieranie gospodarki z wysokim poziomem zatrudnienia i zapewniającej spójność gospodarczą, społeczną, terytorialną. (projekty przewodnie: „Zatrudnienie i umiejętności”, „Walka z ubóstwem”).

Cele rozp.1305/2013 (art.4)

W ogólnych ramach WPR, wsparcie rozwoju obszarów wiejskich, w tym działań w sektorze spożywczym i sektorze produktów niespożywczych oraz leśnictwie, przyczynia się do osiągnięcia następujących celów:

- a) wspieranie konkurencyjności rolnictwa;
- b) zapewnienie zrównoważonego zarządzania zasobami naturalnymi oraz działania w dziedzinie klimatu;
- c) osiągnięcie zrównoważonego rozwoju terytorialnego wiejskich gospodarek i społeczności, w tym tworzenie i utrzymywanie miejsc pracy.

EPI na rzecz wydajnego i zrównoważonego rolnictwa ma na celu:

- a) wspieranie sektorów rolnictwa i leśnictwa efektywnych pod względem wykorzystania zasobów, rentownych gospodarczo, produktywnych, konkurencyjnych, niskoemisyjnych oraz przyjaznych dla klimatu i odpornych na jego zmianę, zmierzających w kierunku rolno-ekologicznych systemów produkcji oraz harmonijnie korzystających z podstawowych surowców naturalnych, od których rolnictwo i leśnictwo są zależne;
- b) udzielanie pomocy w zapewnianiu stabilnych i zrównoważonych dostaw żywności, paszy i biomateriałów, zarówno istniejących, jak i nowych rodzajów;
- c) udoskonalanie procesów w celu zachowania stanu środowiska, dostosowania się do zmiany klimatu i łagodzenia jej;
- d) tworzenie pomostów między najnowszą wiedzą badawczą i technologią a rolnikami, zarządcami lasów, społeczno-ściami wiejskimi, przedsiębiorcami, organizacjami pozarządowymi i usługami doradczymi.

EPI na rzecz wydajnego i zrównoważonego rolnictwa dąży do osiągnięcia swoich celów poprzez:

- a) tworzenie wartości dodanej poprzez lepsze łączenie badań i praktyki rolnej oraz zachęcanie do powszechniejszego stosowania dostępnych działań dotyczących innowacji;
- b) promowanie szybszego i szerszego wdrażania innowacyjnych rozwiązań w praktyce; oraz
- c) informowanie środowiska naukowego o potrzebach w zakresie badań w odniesieniu do praktyki rolnej.

Ust.3. EFRROW przyczynia się do osiągnięcia celów EPI na rzecz wydajnego i zrównoważonego rolnictwa poprzez wspieranie, zgodnie z art. 35, grup operacyjnych EPI, o których mowa w art. 56, oraz sieci EPI, o której mowa w art. 53.

PROW 2014-20 Wzrost innowacyjności-cele szczegółowe

- 1A) Wspieranie innowacyjności, współpracy i rozwoju bazy wiedzy na obszarach wiejskich.
- 1B) Wzmacnianie powiązań między rolnictwem, produkcją żywności i leśnictwem a badaniami i innowacją, w tym do celów ulepszonych zarządzania środowiskiem i lepszych wyników.
- 2A) Poprawa wyników gospodarczych wszystkich gospodarstw oraz ułatwianie restrukturyzacji i modernizacji gospodarstw, szczególnie z myślą o zwiększeniu uczestnictwa w rynku i zorientowania na rynek, a także zróżnicowania produkcji rolnej.
- 3A) Poprawa konkurencyjności producentów rolnych poprzez lepsze ich zintegrowanie z łańcuchem rolno-spożywczym poprzez systemy jakości, dodawanie wartości do produktów rolnych, promocję na rynkach lokalnych i krótkie cykle dostaw, grupy producentów oraz organizacje międzybranżowe.

Rozp. MRiRW z 23 grudnia 2016 (Dz.U 2017, poz.25 nowelizacja 669,1391)

Pomoc przyznaje się grupie operacyjnej EPI

A. & 3.ust.1 pkt1 Kategorie podmiotów:

1. rolnicy lub grupy rolników;
2. właściciele lasów;
3. jednostki naukowe w rozumieniu art.2 pkt 9 ustawy o zasadach finansowania nauki;
4. przedsiębiorcy (sektora rolnego lub spożywczego w tym usług gastronomicznych, przedsiębiorcy sektorów działających na rzecz sektora rolnego i spożywczego np. producenci nawozów, pasz, środków ochrony roślin, maszyn i urządzeń do produkcji);
5. podmioty doradcze.

Grupa operacyjna nie może ograniczać się wyłącznie do rolników i właścicieli lasów będących rolnikami.

B. (PROW 14-20) Członkami grupy operacyjnej mogą być także:

1. konsumenci i ich organizacje;
2. jednostki samorządu terytorialnego;
3. organizacje branżowe i międzybranżowe działające w obszarze łańcucha żywnościowego.
4. Inne podmioty

Rolą członków grupy operacyjnej, wymienionej w punkcie B, będzie inicjowanie, animowanie, popularyzacja operacji itd.”.

cd.

2. & 3.ust.1 pkt2 **działa w celu opracowania i wdrożenia innowacji w zakresie:**

- a) **nowych produktów lub znacznie udoskonalonych** produktów objętych załącznikiem I do Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (*Dz. U. z 2004r., Nr 90, poz.864/2, z późn. zm.*) lub
- b) **nowych lub znacznie udoskonalonych praktyk, procesów lub technologii** dotyczących produkcji, przetwarzania lub wprowadzania do obrotu produktów objętych załącznikiem I do Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, lub
- c) **nowych lub znacznie udoskonalonych metod organizacji** dotyczących produkcji, przetwarzania lub wprowadzania do obrotu produktów objętych załącznikiem I do Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, lub
- d) **nowych lub znacznie udoskonalonych metod marketingu** dotyczących produkcji, przetwarzania lub wprowadzania do obrotu produktów objętych załącznikiem I do Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej;

cd.

§ 4. 1. Pomoc przyznaje się na operacje:

- 1) której przedmiotem jest opracowanie i wdrożenie nowego lub znacznie udoskonalonego produktu, objętego załącznikiem I do Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, lub nowych lub znacznie udoskonalonych praktyk, procesów, technologii lub metod organizacji lub marketingu dotyczących produkcji, przetwarzania lub wprowadzania do obrotu produktów objętych załącznikiem I do Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej;
- 2) której koszty kwalifikowalne nie są finansowane z udziałem innych środków publicznych; (zmiana po nowelizacji !!)
- 3) spełniającą wymagania określone przepisami prawa mającymi zastosowanie do inwestycji realizowanych w ramach operacji.

cd.

• 2. Pomoc przyznaje się, jeżeli:

- 1) operacja będzie realizowana w nie więcej niż dziesięciu etapach, a w przypadku operacji, której planowana wysokość pomocy nie przekracza 1 000 000 złotych – w dwóch etapach;
- 2) złożenie pierwszego wniosku o płatność pośrednią nastąpi w terminie 9 miesięcy od dnia zawarcia umowy;
- 3) zakończenie realizacji operacji i złożenie wniosku o płatność końcową nastąpi w terminie 36 miesięcy od dnia zawarcia umowy, lecz nie później niż do dnia 31 grudnia 2022 r., a w przypadku gdy ze względu na zakres lub przedmiot operacji nie jest możliwe osiągnięcie celu operacji w tym terminie – 60 miesięcy od dnia zawarcia umowy, lecz nie później niż do dnia 31 grudnia 2022 r.;
- 4) płatność końcowa będzie obejmować nie mniej niż 20% łącznej planowanej wysokości pomocy;
- 5) **w okresie realizacji operacji oraz przez 5 lat od dnia otrzymania płatności końcowej będzie prowadzona i aktualizowana strona internetowa, na której będą umieszczane informacje na temat realizowanej operacji oraz jej rezultatów;**
- 6) **rezultaty operacji będą nieodpłatnie udostępniane do publicznej wiadomości, co najmniej na stronie internetowej, o której mowa w pkt 5, do dnia, w którym upłynie 5 lat od dnia otrzymania płatności końcowej.**

cd.

§ 5. 1. Pomoc przyznaje się w formie refundacji części kosztów kwalifikowalnych, do których zalicza się koszty:

- 1) budowy, przebudowy lub remontu połączonego z modernizacją obiektów lub infrastruktury,
- 2) zakupu lub instalacji: a) nowych maszyn lub urządzeń, b) nowej aparatury naukowo-badawczej lub innych nowych urządzeń służących do wykonywania badań stosowanych w rozumieniu art. 2 pkt 3 lit. b ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o zasadach finansowania nauki lub prac rozwojowych w rozumieniu art. 2 pkt 4 tej ustawy – w przypadku gdy całkowity okres amortyzacji tej aparatury lub tych urządzeń nie przekracza okresu realizacji operacji, c) wartości niematerialnych i prawnych w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt 14 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2016 r. poz. 1047 i 2255), w tym koszty zakupu lub instalacji oprogramowania i licencji na oprogramowanie oraz wyników badań naukowych w rozumieniu art. 2 pkt 3 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o zasadach finansowania nauki,
- 3) ogólne, o których mowa w art. 45 ust. 2 lit. c rozporządzenia nr 1305/2013, zwane dalej „kosztami ogólnymi”,
- 4) bieżące, o których mowa w art. 61 ust. 1 rozporządzenia nr 1305/2013, związane z funkcjonowaniem grupy operacyjnej, zwane dalej „kosztami bieżącymi”,
- 5) badań, o których mowa w art. 61 ust. 2 rozporządzenia nr 1305/2013, obejmujących wyłącznie badania stosowane w rozumieniu art. 2 pkt 3 lit. b ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o zasadach finansowania nauki lub prace rozwojowe w rozumieniu art. 2 pkt 4 tej ustawy, zwanych dalej „badaniami”,
- 6) podatku od towarów i usług (VAT), który jest kwalifikowalny zgodnie z art. 69 ust. 3 lit. c rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r

– które są uzasadnione zakresem operacji, niezbędne do osiągnięcia jej celu oraz racjonalne.

cd.

§ 5 ust.3. Do kosztów ogólnych zalicza się koszty:

- 1) sprawowania nadzoru inwestorskiego i autorskiego;
- 2) związane z kierowaniem robotami budowlanymi;
- 3) przygotowania dokumentacji technicznej operacji, w szczególności:
  - a) kosztorysów,
  - b) projektów technologicznych lub budowlanych,
  - c) ocen lub raportów oddziaływania na środowisko,
  - d) dokumentacji geologicznej lub hydrologicznej,
  - e) wypisów i wyrysów z katastru nieruchomości.

cd.

§ 5 ust.4. Do kosztów bieżących zalicza się koszty:

- 1) upowszechnienia i promocji operacji oraz jej rezultatów;
- 2) administrowania stroną internetową, o której mowa w § 4 ust. 2 pkt 5;
- 3) wynajmu budynków lub pomieszczeń, w tym pomieszczeń biurowych stanowiących miejsce pracy osób administrujących realizacją operacji;
- 4) utrzymania budynków lub pomieszczeń, w tym pomieszczeń biurowych stanowiących miejsce pracy osób administrujących realizacją operacji, obejmujące koszty: sprzątanania, ochrony budynków lub pomieszczeń oraz dostawy energii elektrycznej i ciepłej, gazu i wody, a także odbioru nieczystości płynnych i stałych;
- 5) usług pocztowych, telekomunikacyjnych, kurierskich oraz dostępu do sieci Internet;
- 6) zakupu materiałów biurowych i piśmienniczych, usług drukarskich i kopiowania dokumentów;
- 7) ubezpieczenia środków trwałych zakupionych w ramach realizacji operacji, za okres, w którym realizowana jest operacja;
- 8) prowadzenia rachunku bankowego przeznaczonego do obsługi operacji, w tym prowizji i innych opłat;
- 9) usług księgowych, kadrowych i doradczych, z wyłączeniem usług doradczych świadczonych przez jednostki, o których mowa w art. 55 ust. 1 pkt 3 lub 4 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020, zwanej dalej „ustawą”;
- 10) pomocy prawnej bezpośrednio związanej z realizacją czynności objętych operacją, które nie stanowią elementu stałej lub okresowej działalności podmiotów wchodzących w skład grupy operacyjnej ani nie są związane z ich bieżącymi wydatkami operacyjnymi;
- 11) wynagrodzenia osób administrujących realizacją operacji, w tym nie więcej niż jednej osoby pełniącej funkcje związane z kierowaniem operacją, oraz innych świadczeń pieniężnych przyznanych tym osobom w związku z wykonywaną pracą wraz ze składkami na ubezpieczenia społeczne, płaconymi przez pracodawcę, oraz składkami na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, odpowiadające procentowemu zaangażowaniu czasu pracy tych osób poświęconego na zadania związane z realizacją operacji, lecz nie więcej niż: **a)** dwukrotność przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w czwartym kwartale roku poprzedzającego rok złożenia wniosku o przyznanie pomocy, ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego – w przypadku osoby pełniącej funkcje związane z kierowaniem operacją, **b)** przeciętne miesięczne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w czwartym kwartale roku poprzedzającego rok złożenia wniosku o przyznanie pomocy, ogłoszone przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego – w przypadku pozostałych osób administrujących realizacją operacji.

cd.

§ 5 ust.5 5. Do kosztów badań zalicza się koszty:

- 1) zakupu materiałów i sprzętu laboratoryjnego niebędących środkami trwałymi;
- 2) dokonanych za okres realizacji operacji odpisów amortyzacyjnych od aparatury naukowo-badawczej lub innych urządzeń służących do wykonywania badań w ramach tej operacji, ujętych w ewidencji środków trwałych podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy, niezbędnych do prawidłowej realizacji operacji i bezpośrednio wykorzystywanych w związku z realizacją operacji – w przypadku gdy całkowity okres amortyzacji tej aparatury lub tych urządzeń przekracza okres realizacji operacji;
- 3) ponoszone z tytułu odpłatnego korzystania w okresie realizacji operacji z aparatury naukowo-badawczej lub innych urządzeń służących do wykonywania badań w ramach tej operacji;
- 4) ponoszone z tytułu odpłatnego korzystania w okresie realizacji operacji ze specjalistycznych środków transportu wewnętrznego;
- 5) wynagrodzenia pracowników naukowych podmiotów, o których mowa w § 3 ust. 1 pkt 1 lit. c, wchodzących w skład grupy operacyjnej, w tym nauczycieli akademickich zatrudnionych na stanowiskach naukowo-dydaktycznych lub naukowych oraz pracowników naukowo-technicznych i inżynierjno-technicznych, wykonujących badania w ramach operacji, oraz innych świadczeń pieniężnych przyznanych tym osobom w związku z wykonywaną pracą wraz ze składkami na ubezpieczenia społeczne, płaconymi przez pracodawcę, oraz składkami na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, odpowiadające procentowemu zaangażowaniu czasu pracy tych osób poświęconego na zadania związane z realizacją operacji, lecz nie więcej niż 1,5-krotność miesięcznej minimalnej stawki wynagrodzenia zasadniczego określonej dla danego stanowiska w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 grudnia 2016 r. w sprawie warunków wynagradzania za pracę i przyznawania innych świadczeń związanych z pracą dla pracowników zatrudnionych w uczelni publicznej (Dz. U. poz. 2063).

(Pomoc nie obejmuje kosztów nabycia rzeczy używanych oraz nabycia nieruchomości)

cd.

§ 6. 1. Pomoc przyznaje się i wypłaca do wysokości limitu, który w okresie realizacji Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 wynosi 12 000 000 złotych na jednego beneficjenta, z tym że w odniesieniu do:

- 1) kosztów, o których mowa w § 5 ust. 1 pkt 1 i 2, kosztów bieżących i kosztów badań oraz związanych z nimi kosztów, o których mowa w § 5 ust. 1 pkt 6, limit ten wynosi w sumie 10 000 000 złotych;
- 2) kosztów ogólnych i związanych z nimi kosztów, o których mowa w § 5 ust. 1 pkt 6, limit ten wynosi w sumie 2 000 000 złotych.

§ 6. 2. Pomoc przyznaje się w wysokości do:

- 1) 100% kosztów ogólnych i kosztów bieżących oraz związanych z nimi kosztów, o których mowa w § 5 ust. 1 pkt 6; (vat. którego nie można odliczyć)
- 2) 90% kosztów badań i związanych z nimi kosztów, o których mowa w § 5 ust. 1 pkt 6;
- 3) 50% kosztów, o których mowa w § 5 ust. 1 pkt 1 i 2, i związanych z nimi kosztów, o których mowa w § 5 ust. 1 pkt 6. (budowy obiektów, zakupu i instalacji maszyn)

§ 6. 3. Przy ustalaniu wysokości pomocy:

- 1) koszty bieżące i związane z nimi koszty, o których mowa w § 5 ust. 1 pkt 6, uwzględnia się w wysokości nieprzekraczającej łącznie 20% sumy kosztów, o których mowa w § 5 ust. 1 pkt 1 i 2, i kosztów badań oraz związanych z nimi kosztów, o których mowa w § 5 ust. 1 pkt 6;
- 2) koszty ogólne i związane z nimi koszty, o których mowa w § 5 ust. 1 pkt 6, uwzględnia się w wysokości nieprzekraczającej łącznie 20% sumy pozostałych kosztów kwalifikowalnych.

§ 6. 4. W przypadku gdy wysokość kosztów kwalifikowalnych w zakresie danego zadania ujętego w zestawieniu rzeczowo-finansowym operacji przekracza wartość rynkową tych kosztów ustaloną w wyniku oceny ich racjonalności, o której mowa w art. 48 ust. 2 lit. e rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) nr 809/2014 z dnia 17 lipca 2014 r. ustanawiającego zasady stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013 w odniesieniu do zintegrowanego systemu zarządzania i kontroli, środków rozwoju obszarów wiejskich oraz zasady wzajemnej zgodności (Dz. Urz. UE L 227 z 31.07.2014, str. 69, z późn. zm.4)), **przy ustalaniu wysokości pomocy uwzględnia się wartość rynkową tych kosztów.**

cd.

- **§ 10. 1.** W przypadku gdy o pomoc ubiega się **grupa operacyjna posiadająca zdolność prawną**, wniosek o przyznanie pomocy zawiera dane niezbędne do jej przyznania, w szczególności:
  - 1) numer identyfikacyjny, o którym mowa w art. 12 ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności, nadany tej grupie;
  - 2) nazwę, siedzibę i adres tej grupy;
  - 3) numer identyfikacji podatkowej (NIP) tej grupy, jeżeli został nadany;
  - 4) numer w Krajowym Rejestrze Sądowym (KRS) tej grupy, jeżeli została wpisana do tego rejestru;
  - 5) numer identyfikacyjny w krajowym rejestrze urzędowym podmiotów gospodarki narodowej (REGON) tej grupy, jeżeli został nadany;
  - 6) dane osób upoważnionych do reprezentowania tej grupy, zawierające: imię i nazwisko, numer PESEL, a jeżeli osoba ta nie posiada obywatelstwa polskiego – kod kraju i numer paszportu lub innego dokumentu tożsamości, oraz miejsce zamieszkania i adres;
  - 7) kwotę wnioskowanej pomocy;
  - 8) informację o ubieganiu się o wypłatę zaliczki, o której mowa w art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 27 maja 2015 r. o finansowaniu wspólnej polityki rolnej (Dz. U. poz. 1130 oraz z 2016 r. poz. 848 i 1948);
  - 9) oświadczenia tej grupy związane z pomocą;
  - 10) zestawienie rzeczowo-finansowe, obejmujące poszczególne zadania w ramach operacji, przy czym koszty tego samego rodzaju i o tym samym przeznaczeniu ujęte w tym zestawieniu powinny być objęte jednym zadaniem;
  - 11) informację o załącznikach.

cd.

- **§ 10. 2.** W przypadku gdy o pomoc ubiegają się podmioty wchodzące w skład **grupy operacyjnej nieposiadającej zdolności prawnej**, wniosek o przyznanie pomocy zawiera dane niezbędne do jej przyznania, w szczególności:
  - 1) dane, o których mowa w ust. 1: a) pkt 1 z tym, że podaje się je w odniesieniu do podmiotu wchodzącego w skład tej grupy reprezentującego pozostałe podmioty wchodzące w jej skład, b) pkt 3–5, z tym że podaje się je w odniesieniu do każdego z podmiotów wchodzących w skład tej grupy, c) pkt 7, 8, 10 i 11;
  - 2) 2) imię i nazwisko, numer PESEL, miejsce zamieszkania i adres albo nazwę, siedzibę i adres każdego z podmiotów wchodzących w skład tej grupy;
  - 3) oświadczenia związane z pomocą złożone w imieniu podmiotów wchodzących w skład tej grupy przez podmiot wchodzący w skład tej grupy, który reprezentuje te podmioty.

cd.

- **§ 10. 3.** Do wniosku o przyznanie pomocy dołącza się:
  - 1) kopię statutu, umowy lub innego dokumentu stanowiącego podstawę utworzenia grupy operacyjnej – w przypadku gdy o pomoc ubiega się **grupa operacyjna posiadająca zdolność prawną**;
  - 2) kopię dokumentu określającego co najmniej: a) nazwę i skład grupy operacyjnej, b) formę organizacyjną grupy operacyjnej, c) cel utworzenia i zakres działalności grupy operacyjnej, d) sposób podziału zadań, zaplanowanych w ramach realizacji operacji, między podmioty wchodzące w skład grupy operacyjnej oraz zasady ponoszenia odpowiedzialności przez te podmioty z tytułu realizowanych zadań, e) sposób podejmowania decyzji wewnątrz grupy operacyjnej, f) zasady podziału praw nabytych w trakcie realizacji operacji i do dnia upływu 5 lat od dnia otrzymania płatności końcowej między podmioty wchodzące w skład grupy operacyjnej, g) zasady reprezentowania podmiotów wchodzących w skład grupy operacyjnej – **w przypadku grupy operacyjnej nieposiadającej zdolności prawnej**;
  - 3) opis planowanej operacji sporządzony według wzoru opracowanego przez agencję płatniczą i udostępnionego przez Agencję, zawierający co najmniej: a) określenie celu operacji, b) tytuł operacji, c) informacje umożliwiające dokonanie oceny spełniania kryteriów wyboru operacji, d) **opis zakresu, w jakim operacja przyczyni się do realizacji celów określonych w art. 55 ust. 1 rozporządzenia nr 1305/2013- cele szczegółowe PROW 1A,1B,2A,3A**, e) plan finansowy operacji, f) opis zadań wymienionych w zestawieniu rzeczowo-finansowym operacji;
  - 4) kosztorys inwestorski – w przypadku gdy operacja obejmuje inwestycję polegającą na budowie, przebudowie lub remoncie połączonym z modernizacją obiektów lub infrastruktury;
  - 5) kopię dokumentu potwierdzającego posiadanie samoistne lub zależne nieruchomości, na której będzie realizowana inwestycja w ramach operacji, przez: a) podmiot wchodzący w skład grupy operacyjnej nieposiadającej zdolności prawnej – w przypadku gdy o pomoc ubiegają się podmioty wchodzące w skład grupy operacyjnej nieposiadającej zdolności prawnej, b) grupę operacyjną posiadającą zdolność prawną lub podmiot wchodzący w skład tej grupy – w przypadku gdy o pomoc ubiega się grupa operacyjna posiadająca zdolność prawną – przy czym w przypadku posiadania samoistnego nieruchomości, dla której księga wieczysta jest prowadzona w systemie teleinformatycznym, o którym mowa w art. 251 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (Dz. U. z 2016 r. poz. 790, 996, 1159, 1948, 2175 i 2261), wystarczające jest podanie numeru księgi wieczystej; 6

- 6) odpis aktu notarialnego nabycia nieruchomości, na której będzie realizowana inwestycja w ramach operacji – w przypadku gdy tytuł prawny podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy do tej nieruchomości nie został ujawniony w księdze wieczystej;
- 7) informację o numerze rachunku bankowego: a) podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy będącego grupą operacyjną posiadającą zdolność prawną – w przypadku gdy ten podmiot ubiega się o zaliczkę, b) podmiotu wchodzącego w skład grupy operacyjnej nieposiadającej zdolności prawnej reprezentującego pozostałe podmioty wchodzące w jej skład, służącego do celów rozliczania operacji – w przypadku gdy te podmioty ubiegają się o zaliczkę;
- 8) kopie ostatecznych pozwoleń, zezwoleń lub innych decyzji, których uzyskanie jest wymagane przez odrębne przepisy do realizacji inwestycji objętych operacją, a także kopie innych dokumentów potwierdzających spełnienie określonych w odrębnych przepisach warunków realizacji inwestycji objętych operacją – w przypadku gdy w ramach operacji będą realizowane tego typu inwestycje;
- 9) kopię wniosku o nadanie numeru identyfikacyjnego, o którym mowa w art. 12 ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności, albo oryginał tego wniosku, jeżeli jest składany łącznie z wnioskiem o przyznanie pomocy – w przypadku gdy grupa operacyjna posiadająca zdolność prawną ubiegająca się o przyznanie pomocy nie posiada takiego numeru albo podmiot wchodzący w skład grupy operacyjnej nieposiadającej zdolności prawnej reprezentujący pozostałe podmioty wchodzące w jej skład nie posiada takiego numeru;

cd. § 10.3

- 11) oświadczenia przedsiębiorców wchodzących w skład grupy operacyjnej, którzy działają jako przedsiębiorcy prowadzący mikro-, małe lub średnie przedsiębiorstwo, w rozumieniu załącznika I do rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu (Dz. Urz. UE L 187 z 26.06.2014, str. 1, z późn. zm.5)), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 651/2014”, o tym że prowadzą takie przedsiębiorstwo, sporządzone na formularzu udostępnionym przez Agencję;
- 12) kopię dokumentacji dotyczącej ewidencji środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych – w przypadku podmiotów ubiegających się o przyznanie pomocy, zobowiązanych do prowadzenia tej ewidencji zgodnie z przepisami o podatku dochodowym od osób prawnych lub przepisami o rachunkowości;
- 13) pełnomocnictwo: a) jeżeli wniosek o przyznanie pomocy w imieniu podmiotu ubiegającego się o jej przyznanie składa pełnomocnik lub jeżeli podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy w toku postępowania w sprawie o przyznanie pomocy będzie reprezentowany przez pełnomocnika – w przypadku gdy o pomoc ubiega się grupa operacyjna posiadająca zdolność prawną, b) udzielone przez podmioty wchodzące w skład grupy operacyjnej nieposiadającej zdolności prawnej jednemu z nich – w przypadku gdy o pomoc ubiegają się podmioty wchodzące w skład grupy operacyjnej nieposiadającej zdolności prawnej;
- 14) opinię o innowacyjności przedmiotu operacji sporządzoną na formularzu udostępnionym przez Agencję przez jednostkę naukową w rozumieniu art. 2 pkt 9 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o zasadach finansowania nauki, która: a) nie ubiega się o przyznanie pomocy na realizację tej operacji i nie wchodzi w skład grupy operacyjnej posiadającej zdolność prawną, która ubiega się o przyznanie tej pomocy, b) posiada kategorię naukową A+, A albo B przyznaną na podstawie przepisów tej ustawy;
- 15) inne dokumenty potwierdzające spełnienie warunków do przyznania pomocy oraz umożliwiające weryfikację wniosku o przyznanie pomocy.

§ 12. 1. Pomoc przysługuje według kolejności ustalonej przez Agencję przy zastosowaniu kryteriów wyboru operacji.

- 2. O kolejności przysługiwania pomocy decyduje suma uzyskanych punktów przyznawanych na podstawie następujących kryteriów wyboru operacji:
- 1) w skład grupy operacyjnej wchodzi co najmniej jeden z podmiotów, o których mowa w § 3 ust. 1 pkt 1 lit. c, którego działalność jest związana z dziedzinami nauki niezbędnymi do realizacji operacji – **2 punkty**;
- 2) w skład grupy operacyjnej: a) wchodzi 4 podmioty należące do różnych kategorii wymienionych w § 3 ust. 1 pkt 1 – 2 punkty, b) wchodzi co najmniej 5 podmiotów należących do różnych kategorii wymienionych w § 3 ust. 1 pkt 1 – 4 punkty, przy czym, jeżeli w skład grupy operacyjnej wchodzi dodatkowo co najmniej jeden podmiot inny niż wymienione w § 3 ust. 1 pkt 1 – **6 punktów**;
- 3) w skład grupy operacyjnej wchodzi co najmniej 5 rolników – **2 punkty**;
- 4) w skład grupy operacyjnej wchodzi podmiot, który udokumentował zrealizowanie projektu finansowanego ze środków pochodzących z Unii Europejskiej, którego rezultatem jest wdrożenie nowego lub znacznie udoskonalonego produktu lub nowych lub znacznie udoskonalonych praktyk, procesów, technologii lub metod organizacji lub marketingu dotyczących produkcji, przetwarzania lub wprowadzania do obrotu produktu – **2 punkty**;
- 5) wszyscy przedsiębiorcy, wchodzący w skład grupy operacyjnej, działają jako przedsiębiorcy prowadzący mikro-, małe lub średnie przedsiębiorstwo, w rozumieniu załącznika I do rozporządzenia nr 651/2014 – **4 punkty**

§ 12. 2.- cd.

- 6) realizacja operacji dotyczy: a) 2 zakresów, o których mowa w § 3 ust. 1 pkt 2 – **2 punkty**, b) co najmniej 3 zakresów, o których mowa w § 3 ust. 1 pkt 2 – **3 punkty**;
- 7) czas realizacji operacji wynosi: a) do 12 miesięcy – **3 punkty**, b) powyżej 12 miesięcy do 2 lat – **2 punkty**, c) powyżej 2 do 3 lat – **1 punkt**;
- 8) wnioskowana kwota pomocy wynosi: a) do 2 000 000 złotych – **5 punktów**, b) powyżej 2 000 000 złotych do 3 000 000 złotych – **4 punkty**, c) powyżej 3 000 000 złotych do 4 000 000 złotych – **3 punkty**, d) powyżej 4 000 000 złotych do 5 000 000 złotych – **2 punkty**, e) powyżej 5 000 000 złotych do 6 000 000 złotych – **1 punkt**;
- 9) potrzeba realizacji operacji jest uzasadniona: a) wynikami badań naukowych w rozumieniu art. 2 pkt 3 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010r. o zasadach finansowania nauki – **2 punkty**, b) analizą rynku – **1 punkt**;

§ 12. 2.- cd.

- 10) potencjał rynkowy rezultatu operacji: a) potencjalny obszar oddziaływania rezultatu operacji wykracza poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej – **1 punkt**, b) rezultat operacji posiada cechy, które umożliwiają jego adaptację do innych celów, niebędących przedmiotem operacji – **1 punkt**;
- 11) przedmiot operacji dotyczy: a) innowacji udoskonalającej istniejące na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej rozwiązania lub przenoszącej te rozwiązania do warunków geograficznych, środowiskowych, organizacyjnych lub technologicznych, w których nie była stosowana na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, lub zwiększającej ich użyteczność na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej – **4 punkty**, b) innowacji dotychczas niestosowanej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej – **6 punktów**, c) wyłącznie produkcji podstawowej produktów rolnych w rozumieniu art. 2 pkt 5 rozporządzenia Komisji (UE) nr 702/2014 z dnia 25 czerwca 2014 r. uznającego niektóre kategorie pomocy w sektorach rolnym i leśnym oraz na obszarach wiejskich za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz. Urz. UE L 193 z 01.07.2014, str. 1) – **4 punkty**;
- 12) opracowanie przedmiotu operacji z wykorzystaniem dostępnych wyników badań: a) w ramach operacji konieczne będzie wykonanie badań stosowanych w rozumieniu art. 2 pkt 3 lit. b ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o zasadach finansowania nauki – **1 punkt**, b) w ramach operacji wymagane będą jedynie prace rozwojowe w rozumieniu art. 2 pkt 4 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o zasadach finansowania nauki – **3 punkty**;
- 13) rezultaty operacji przyczynią się do: a) ochrony środowiska naturalnego – **2 punkty**, b) łagodzenia zmian klimatu – **2 punkty**.

cd.

§ 13

- 1. Punkty za dane kryterium wyboru operacji są przyznawane na podstawie danych zawartych we wniosku o przyznanie pomocy oraz w dołączonych do niego dokumentach.
- 2. Jeżeli wniosek o przyznanie pomocy lub dołączone do niego dokumenty nie zawierają danych niezbędnych do ustalenia liczby punktów za dane kryterium wyboru operacji, nie przyznaje się punktów za to kryterium.
- 3. Agencja nie przyznaje pomocy, jeżeli operacji przyznano mniej niż 24 punkty.
- 4. W przypadku, o którym mowa w ust. 3, przepis art. 35 ust. 1 ustawy, dotyczący odmowy przyznania pomocy, stosuje się odpowiednio.
- 5. Kolejność przysługiwania pomocy jest ustalana od operacji, która uzyskała największą liczbę punktów, do operacji, która uzyskała najmniejszą liczbę punktów.
- 6. W przypadku operacji o takiej samej liczbie punktów o kolejności przysługiwania pomocy decyduje kwota wnioskowanej pomocy, przy czym pierwszeństwo w uzyskaniu pomocy ma operacja z niższą wnioskowaną kwotą pomocy.

(W ocenie wniosków uczestniczą eksperci)

§ 14

- W terminie 7 miesięcy od dnia upływu terminu składania wniosków o przyznanie pomocy Prezes Agencji podaje do publicznej wiadomości, na stronie internetowej administrowanej przez Agencję, informację o kolejności przysługiwania pomocy.

§ 20

- 1. Agencja rozpatruje wniosek o płatność w terminie 3 miesięcy od dnia jego złożenia.

Pojęcia

- **ROZPORZĄDZENIE KOMISJI (UE) NR 702/2014** z dnia 25 czerwca 2014 r. uznające niektóre kategorie pomocy w sektorach rolnym i leśnym oraz na obszarach wiejskich za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej

„**produkcja podstawowa produktów rolnych**” oznacza wytwarzanie płodów ziemi i produktów pochodzących z chowu zwierząt wymienionych w załączniku I do Traktatu, bez poddawania ich jakiegokolwiek dalszemu przetwarzaniu zmieniającemu właściwości tych produktów;

- **USTAWA z dnia 30 kwietnia 2010 r. o zasadach finansowania nauki**

Art.2 pkt 9- jednostki naukowe – prowadzące w sposób ciągły badania naukowe lub prace rozwojowe: a) podstawowe jednostki organizacyjne uczelni w rozumieniu statutów tych uczelni, b) jednostki naukowe Polskiej Akademii Nauk w rozumieniu ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Polskiej Akademii Nauk (Dz. U. z 2016 r. poz. 572 i 1311), c)6) instytuty badawcze w rozumieniu ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych (Dz. U. z 2016 r. poz. 371, 1079 i 1311), d) międzynarodowe instytuty naukowe utworzone na podstawie odrębnych przepisów, działające na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, e) Polską Akademię Umiejętności, f)7) inne jednostki organizacyjne niewymienione w lit. a–e, posiadające siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, będące organizacjami prowadzącymi badania i upowszechniającymi wiedzę w rozumieniu art. 2 pkt 83 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu (Dz. Urz. UE L 187 z 26.6.2014,

cd.

- **Art. 2. Użyte w ustawie określenia oznaczają:**

pkt.3) badania naukowe: b) **badania stosowane** – prace badawcze podejmowane w celu zdobycia nowej wiedzy, zorientowane przede wszystkim na zastosowanie w praktyce,

pkt.4) **prace rozwojowe** – nabywanie, łączenie, kształtowanie i wykorzystywanie dostępnej aktualnie wiedzy i umiejętności z dziedziny nauki, technologii i działalności gospodarczej oraz innej wiedzy i umiejętności do planowania produkcji oraz tworzenia i projektowania nowych, zmienionych lub ulepszonych produktów, procesów i usług, z wyłączeniem prac obejmujących rutynowe i okresowe zmiany wprowadzane do produktów, linii produkcyjnych, procesów wytwórczych, istniejących usług oraz innych operacji w toku, nawet jeżeli takie zmiany mają charakter ulepszeń, w szczególności:

a) opracowywanie prototypów i projektów pilotażowych oraz demonstracje, testowanie i walidację nowych lub ulepszonych produktów, procesów lub usług w otoczeniu stanowiącym model warunków rzeczywistego funkcjonowania, których głównym celem jest dalsze udoskonalenie techniczne produktów, procesów lub usług, których ostateczny kształt nie został określony,

b) opracowywanie prototypów i projektów pilotażowych, które można wykorzystać do celów komercyjnych, w przypadku gdy prototyp lub projekt pilotażowy stanowi produkt końcowy gotowy do wykorzystania komercyjnego, a jego produkcja wyłącznie do celów demonstracyjnych i walidacyjnych jest zbyt kosztowna;

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE) NR 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005

- Artykuł 56 **Grupy operacyjne**
- 1. Grupy operacyjne EPI stanowią część EPI AGRI na rzecz wydajnego i zrównoważonego rolnictwa. Grupy operacyjne EPI tworzą zainteresowane podmioty, takie jak: rolnicy, badacze, doradcy i przedsiębiorcy z sektora rolno-spożywczego, które mają znaczenie dla realizacji celów EPI.
- 2. Grupy operacyjne EPI ustalają procedury wewnętrzne, które zapewniają przejrzystość ich funkcjonowania i procesu decyzyjnego oraz unikanie sytuacji, w których występują konflikty interesów.
- 3. Państwa członkowskie w ramach swoich programów decydują, w jakim stopniu będą wspierać grupy operacyjne

Grupy operacyjne na rzecz innowacji

- Grupa operacyjna na rzecz innowacji posiada formę organizacyjno-prawną umożliwiającą zawieranie umów i zaciąganie zobowiązań.
- Akt ustanawiający grupę operacyjną na rzecz innowacji określa formę prawną grupy, role poszczególnych partnerów w grupie oraz odpowiedzialność prawną i finansową partnerów lub partnera reprezentującego grupę w związku z funkcjonowaniem grupy i realizacją operacji. Ponadto określa podział odpowiedzialności i własność rezultatów operacji w okresie 5 lat od uzyskania ostatniej płatności, zwłaszcza w odniesieniu do wydatków inwestycyjnych operacji finansowanych ze środków Programu. ²
- Grupa operacyjna na rzecz innowacji może otrzymać wsparcie w celu swojego ustanowienia i funkcjonowania oraz realizacji operacji - jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:
  - działa na podstawie ustalonych procedur wewnętrznych z zachowaniem przejrzystości działania, sposobu podejmowania decyzji, uwzględniając zabezpieczenie przed występowaniem konfliktu interesów;
  - powołana została w celu realizacji konkretnej operacji; o działa na podstawie planu operacyjnego zawierającego opis operacji, harmonogram realizacji, opis spodziewanych wyników, opis założeń przyjętych w celu osiągnięcia celów grupy operacyjnej na rzecz innowacji oraz priorytetów polityki rozwoju obszarów wiejskich, a także sposób finansowania realizacji operacji wraz ze źródłami finansowania, w tym wkładu własnego.

Nowelizacja (rozporządzenia MRiRW z 23.XII. 2016 r.) z 29 marca 2017 poz. 669

- **§ 1.** W rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 grudnia 2016 r.
w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej w ramach działania „Współpraca” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (Dz. U. z 2017 r. poz. 25) wprowadza się następujące zmiany:
  - 1) w § 3:
    - a) w ust. 1 w pkt 3 uchyla się lit. b,
    - b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:
  - „2. Jeżeli:
    - 1) właściciel lasu lub przedsiębiorca jest jednocześnie rolnikiem, zalicza się go do kategorii określonej w ust. 1 pkt 1 lit. a;
    - 2) przedsiębiorca jest jednocześnie podmiotem świadczącym usługi doradcze, zalicza się go do kategorii określonej w ust. 1 pkt 1 lit. e.”;

cd.

w § 6 po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

- „1a. Przy ustalaniu wysokości środków pozostałych do wykorzystania w ramach limitu, o którym mowa w ust. 1, uwzględnia się sumę kwot pomocy wypłaconej na zrealizowane operacje i kwot pomocy przyznanej na operacje, których realizacja nie została jeszcze zakończona.”;

w § 7 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

- „1. Prezes Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, zwanej dalej „Agencją”, podaje do publicznej wiadomości na stronie internetowej administrowanej przez Agencję, co najmniej w jednym dzienniku o zasięgu krajowym oraz w Centrali Agencji i oddziałach regionalnych Agencji ogłoszenie o naborze wniosków o przyznanie pomocy, nie później niż 30 dni przed dniem planowanego rozpoczęcia terminu składania tych wniosków.”;

w § 8 po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. W przypadku gdy podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy wchodzący w skład grupy operacyjnej nieposiadającej zdolności prawnej jest jednocześnie członkiem innej grupy operacyjnej, przepisu ust. 1 nie stosuje się gdy podmiot ten ubiega się o przyznanie pomocy w ramach tej innej grupy operacyjnej.”

cd.

w § 10 w:

- a) ust. 1 uchyla się pkt 1,
- b) ust. 2 w pkt 1 lit. a otrzymuje brzmienie:
„a) pkt 2, z tym że podaje się je w odniesieniu do podmiotu wchodzącego w skład tej grupy reprezentującego pozostałe podmioty wchodzące w jej skład,”
- c) ust. 3
w pkt 3 wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:
„opis planowanej operacji sporządzony według wzoru opracowanego i udostępnionego przez Agencję, zawierający co najmniej:”
  - uchyla się pkt 9,
  - pkt 10 otrzymuje brzmienie:
- „10) kopię wniosku o nadanie numeru identyfikacyjnego, o którym mowa w art. 12 ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności – w przypadku gdy grupa operacyjna posiadająca zdolność prawną ubiegająca się o przyznanie pomocy nie posiada takiego numeru albo podmiot wchodzący w skład grupy operacyjnej nieposiadający zdolności prawnej reprezentujący pozostałe podmioty wchodzące w jej skład nie posiada takiego numeru;”
- d) ust. 5 otrzymuje brzmienie:
„5. Podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy będący grupą operacyjną posiadającą zdolność prawną albo podmiot wchodzący w skład grupy operacyjnej nieposiadający zdolności prawnej reprezentujący pozostałe podmioty wchodzące w jej skład, informuje Agencję, w formie pisemnej, o wszelkich zmianach w zakresie danych objętych wnioskiem o przyznanie pomocy, niezwłocznie po ich zaistnieniu.”;

cd.

§ 14 otrzymuje brzmienie:

- „§ 14. 1. W terminie 7 miesięcy od dnia upływu terminu składania wniosków o przyznanie pomocy Prezes Agencji podaje do publicznej wiadomości, na stronie internetowej administrowanej przez Agencję, informację o kolejności przysługiwania pomocy w województwie mazowieckim i łącznie w pozostałych województwach.
- 2. Kolejność przysługiwania pomocy w województwie mazowieckim i łącznie w pozostałych województwach jest ustalana w odniesieniu do:
  - 1) siedziby podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy będącego grupą operacyjną posiadającą zdolność prawną;
  - 2) miejsca zamieszkania albo siedziby podmiotu wchodzącego w skład podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy będącego grupą operacyjną nieposiadającą zdolności prawnej, reprezentującego podmioty wchodzące w skład tej grupy.”;

cd.

w § 16:

• a) w ust. 1:

- uchyla się pkt 5,
- pkt 12 otrzymuje brzmienie:

„12) zachowania w trakcie realizacji operacji tych kryteriów wyboru operacji, za które zostały przyznane punkty, o których mowa w § 12 ust. 2 pkt 1–7, 9, 10 i 12,

• b) w ust. 3 skreśla się wyrazy „przez agencję płatniczą”;

w **§ 17** w ust. 1 skreśla się wyrazy „przez agencję płatniczą”;

w **§ 18** w ust. 2 w pkt 1 lit. b otrzymuje brzmienie:

• „b) zgodnie z przepisami:

– o zamówieniach publicznych – w przypadku gdy te przepisy mają zastosowanie,

– ustawy określającymi konkurencyjny tryb wyboru wykonawcy i przepisami wydanymi na podstawie art. 43a ust. 6 ustawy – w przypadku gdy te przepisy mają zastosowanie,”;

cd.

w **§ 19** po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

- „1a. Do wniosku o płatność dołącza się dokumenty niezbędne do wypłaty środków finansowych z tytułu pomocy, potwierdzające spełnienie warunków wypłaty pomocy, których wykaz zawiera formularz wniosku o płatność.”;

w **§ 20**:

- a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Agencja rozpatruje wniosek o płatność w terminie 4 miesięcy od dnia jego złożenia i dokonuje wypłaty środków z tytułu pomocy niezwłocznie po pozytywnym rozpatrzeniu wniosku o płatność.”,

- b) uchyla się ust. 5;

w **§ 23** w ust. 1 pkt 1 uchyla się lit. c.

Nowelizacja z 20 lipca 2017 roku poz. 1391

- po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:
- „1a. W przypadku operacji realizowanej przez jednostkę sektora finansów publicznych warunk określony w ust. 1 pkt 2 ma zastosowanie, jeżeli koszty kwalifikowalne operacji poniesione przez tę jednostkę są współfinansowane ze środków publicznych stanowiących środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej, z niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) lub stanowiących środki pochodzące z innych źródeł zagranicznych niepodlegające zwrotowi.”;

Opis planowanej operacji

- tytuł operacji,
- określenie celu operacji,
- szczegółowe informacje dotyczące podziału zadań pomiędzy podmiotami wchodzącymi w skład grupy operacyjnej,
- zestawienie produktów rolnych - objętych załącznikiem nr 1 do traktatu o funkcjonowaniu unii europejskiej (Dz. U. z dnia 30.IV.2004 r. Nr 90, poz. 864/2, z późn. zm.), których dotyczy operacja.
- informacje umożliwiające dokonanie oceny spełniania kryteriów wyboru operacji,
- opis zakresu, w jakim operacja przyczyni się do realizacji celów określonych w art. 55 ust. 1 rozporządzenia nr 1305/2013,
- opis planowanych zadań
- plan finansowy operacji
- wnioskowana kwota zaliczki
- załączniki

- **TYTUŁ OPERACJI**

Dla celów identyfikacyjnych należy operacji nadać tytuł, który w sposób zwięzły będzie opisywać przedmiot tej operacji.

- **CEL OPERACJI**

Należy określić cel, jaki stawia sobie grupa operacyjna przystępując do realizacji operacji, z którego wynikać będzie wpływ na osiągnięcie celów określonych w Programie oraz rezultatów jakie zamierza osiągnąć grupa operacyjna poprzez realizację tej operacji. Należy określić przedmiot planowanej operacji w podziale na wyszczególnione opcje, dotyczące opracowania i wdrożenia innowacji w zakresie nowego lub znacznie udoskonalonego produktu, objętego załącznikiem nr 1 do Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz. U. Nr 90, poz. 864/2, z późn. zm.), lub nowych lub znacznie udoskonalonych praktyk, procesów, technologii lub metod organizacji lub marketingu, dotyczących produkcji, przetwarzania lub wprowadzania do obrotu produktów objętych załącznikiem nr 1 do Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej .

ZGODNOŚĆ OPERACJI Z CELAMI SZCZEGÓŁOWYMI PROW 2014-2020

- Określić, w który cel szczegółowy wpisuje się operacja planowana do realizacji w ramach niniejszego wniosku, tj. 1A, 1B, 2A, 3A.
- Cele szczegółowe 1A i 1B nie występują samodzielnie - należy obowiązkowo wybrać jeden z celów wymienionych w pkt 2A lub 2B.

Wspieranie innowacyjności, współpracy i rozwoju bazy wiedzy na obszarach wiejskich (cel szczegółowy 1A) - **jeżeli w wyniku realizacji operacji nastąpi zwiększenie innowacyjnych rozwiązań w polskim rolnictwie i na obszarach wiejskich.**

Wzmacnianie powiązań między rolnictwem, produkcją żywności i leśnictwem a badaniami i innowacją, w tym do celów ulepszonego zarządzania środowiskiem i lepszych wyników (cel szczegółowy 1B) - **jeżeli w wyniku realizacji operacji zostaną wypracowane praktyczne zastosowania innowacji, a więc nastąpi wzmocnienie powiązań rozwoju sektora rolno-spożywczego z badaniami i innowacją.**

Poprawa wyników gospodarczych wszystkich gospodarstw oraz ułatwianie restrukturyzacji i modernizacji gospodarstw, szczególnie z myślą o zwiększeniu uczestnictwa w rynku i zorientowaniu się na rynek a także różnicowania produkcji rolnej (2A) - **jeżeli w wyniku realizacji operacji nastąpi zwiększenie w dłuższej perspektywie konkurencyjności, dochodowości i uczestnictwa w rynku producentów rolnych, przez co operacja wpisze się bezpośrednio w realizację celu szczegółowego 2A.**

Poprawa konkurencyjności producentów rolnych poprzez lepsze ich zintegrowanie z łańcuchem rolno-spożywczym poprzez systemy jakości, dodawanie wartości do produktów rolnych, promocję na rynkach lokalnych i krótkie cykle dostaw, grupy producentów oraz organizacja międzybranżowe (3A)- **jeżeli w wyniku realizacji operacji nawiązana zostanie współpraca większej liczby uczestników łańcucha żywnościowego w zakresie dochodzenia do innowacji - w zakresie celu szczegółowego 3A.**

Dokumentu określającego grupę operacyjną - umowa konsorcjum

- Dokument ten powinien zawierać, co najmniej:
- nazwę i skład grupy operacyjnej,
- formę organizacyjną grupy operacyjnej,
- cel utworzenia i zakres działalności grupy operacyjnej,
- sposób podziału zadań, zaplanowanych w ramach realizacji operacji, między podmioty wchodzące w skład grupy operacyjnej oraz zasady ponoszenia odpowiedzialności przez te podmioty z tytułu realizowanych zadań,
- sposób podejmowania decyzji wewnątrz grupy operacyjnej,
- zasady podziału praw nabytych w trakcie realizacji operacji i do dnia upływu 5 lat od dnia otrzymania płatności końcowej między podmioty wchodzące w skład grupy operacyjnej,
- zasady reprezentowania podmiotów wchodzących w skład grupy operacyjnej.

INFORMACJE DOTYCZĄCE PODZIAŁU ZADAŃ POMIĘDZY PODMIOTAMI WCHODZĄCYMI W SKŁAD GRUPY OPERACYJNEJ

- Należy wykazać, dla każdego z podmiotów wchodzących w skład grupy operacyjnej, jaką rolę przewidziano dla niego w grupie – pamiętając, aby zadania wymienione w tym miejscu nie były sprzeczne z zadaniami określonymi w umowie spółki, umowie konsorcjum lub innej stanowiącej podstawę utworzenia grupy oraz były uszczegółowieniem zadań przypisanych w tych dokumentach.
- Należy szczegółowo rozpisać role (zadania), które będzie realizował każdy z członków grupy w ramach operacji, z określeniem miejsca (wskazanie budynków, hal, pomieszczeń produkcyjnych, laboratoriów i innych), wskazaniem maszyn i urządzeń będących własnością (w posiadaniu) członka grupy, planowanych do udostępnienia przy realizacji operacji, liczby zaangażowanych osób w realizację operacji (opisać funkcje i zadania do wykonania) oraz inne fakty ważne z punktu widzenia operacji, o której dofinansowanie ubiega się grupa operacyjna.

ZESTAWIENIE PRODUKTÓW ROLNYCH - objętych Załącznikiem 1 do Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz.U. z dnia 30.IV.2004 r., Nr 90, poz. 864/2, z późn. zm.), których dotyczy operacja.

Należy określić wszystkie produkty rolne, które są przedmiotem opracowania i wdrożenia innowacji w zakresie nowych produktów lub znacznie udoskonalonych produktów, objętych Załącznikiem nr 1 do Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz. U. z dnia 30.IV 2004 r., Nr 90, poz.864/2, z późn. zm.), lub nowych lub znacznie udoskonalonych praktyk, procesów, technologii, lub metod organizacji lub marketingu dotyczących produkcji, przetwarzania lub wprowadzania do obrotu produktów objętych załącznikiem nr 1 do Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

PLAN FINANSOWY OPERACJI

- **Wyliczenie kwoty pomocy dla operacji** - należy określić wartości kosztów kwalifikowalnych w następujących kategoriach kosztów:
- (A) budowy, przebudowy lub remontu połączonego z modernizacją obiektów lub infrastruktury, zakupu lub instalacji nowych maszyn lub urządzeń, nowej aparatury naukowo-badawczej (...), nowych materiałów i sprzętu laboratoryjnego (...), wartości niematerialnych i prawnych (...)
- (B) badań
- (C) bieżących $20\%(A+B)$
- (D) ogólnych $20\%(A+B+C)$ -max-2 mln.zł.

Należy wyliczyć kwotę pomocy dla kategorii kosztów bieżących(C) uwzględniając uzależnienia dla tej kategorii kosztów, a mianowicie nie więcej niż 20% sumy kosztów A [budowy, przebudowy lub remontu połączonego z modernizacją obiektów lub infrastruktury, zakupu lub instalacji nowych maszyn lub urządzeń, nowej aparatury naukowo-badawczej (...), nowych materiałów i sprzętu laboratoryjnego (...), wartości niematerialnych i prawnych (...)] i kosztów B (badań).

Należy wyliczyć kwotę pomocy dla kategorii kosztów ogólnych (D) uwzględniając uzależnienia dla tej kategorii kosztów, a mianowicie nie więcej niż 20% sumy pozostałych kosztów, tj. A [budowy, przebudowy lub remontu połączonego z modernizacją obiektów lub infrastruktury, zakupu lub instalacji nowych maszyn lub urządzeń, nowej aparatury naukowo-badawczej (...), nowych materiałów i sprzętu laboratoryjnego (...), wartości niematerialnych i prawnych (...)], kosztów B (badań), kosztów C (bieżących).

Kwota pomocy w podziale na etapy

- W zależności od liczby etapów, w których planowana jest realizacja operacji należy określić kwoty pomocy w poszczególnych kategoriach kosztów w ramach danego etapu.
- Należy pamiętać, że operacja może być realizowana w maksymalnie dziesięciu etapach – a w przypadku operacji, których planowana wysokość pomocy nie przekracza 1 mln zł, nie więcej niż w dwóch etapach.
- Ustalając termin zakończenia realizacji poszczególnych etapów operacji należy wziąć pod uwagę czas potrzebny na uzyskanie ostatecznego pozwolenia na użytkowanie, odpowiednich zaświadczeń, pozwoleń, opinii, itp. a także fakt, iż zrealizowanie całej operacji i złożenie wniosku o płatność końcową nie może być dłuższy niż:
- 36 miesięcy od dnia zawarcia umowy o przyznaniu pomocy;
- 60 miesięcy od dnia zawarcia umowy o przyznaniu pomocy – w przypadku gdy ze względu na zakres lub przedmiot operacji nie jest możliwe osiągnięcie celu operacji w tym terminie lecz nie później niż do dnia 31 grudnia 2022 r.

WNIOSKOWANA KWOTA ZALICZKI

- Kwota zaliczki nie może przekroczyć poziomu wynikającego z art. 45 ust.4 rozporządzenia 1305/2013 w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013 r. str.487, z późn. zm.). W przypadku pozytywnego rozpatrzenia wniosku, udzielana jest na podstawie zawartej umowy o przyznaniu pomocy, o której mowa w art. 36 ust.1 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (Dz.U 2015 poz.349).
- Zaliczka jest udzielana beneficjentowi w wysokości nie większej niż 50% kwoty pomocy, w części dotyczącej inwestycji, na okres nie dłuższy niż jest to niezbędne dla prawidłowej realizacji operacji.
- Szczegółowe warunki i tryb udzielania, rozliczania i zwrotu zaliczek oraz formy i sposób ich zabezpieczania określa rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 3 listopada 2015 r w sprawie zaliczek w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (Dz. U. poz. 1857).
- Zaliczka może zostać wypłacona beneficjentowi jednorazowo albo w transzach. Termin, wysokość i sposób rozliczenia zaliczki jest określany w umowie o przyznaniu pomocy. Zaliczka jest przekazywana na wyodrębniony rachunek bankowy beneficjenta przeznaczony do obsługi tej zaliczki. W przypadku zaliczki, która została rozłożona (do wypłaty) na kilka transz, należy pamiętać, że wypłata drugiej i kolejnych transz następuje po rozliczeniu we wniosku o płatność, określonej w umowie o przyznaniu pomocy części zaliczki, nie niższej jednak niż 60%, dotychczas otrzymanej zaliczki.
- Ubieganie się o zaliczkę jest związane z ustanowieniem zabezpieczenia zaliczki w wysokości odpowiadającej 100% kwoty zaliczki wynikającej z umowy o przyznaniu pomocy, do dnia rozliczenia zaliczki.

Załączniki

-INFORMACJE UMOŻLIWIAJĄCE DOKONANIE OCENY SPEŁNIENIA KRYTERIÓW WYBORU OPERACJI

Należy przygotować informacje, które umożliwią dokonanie oceny spełnienia kryteriów wyboru operacji, o których mowa w § 12 rozporządzenia. (Jeżeli informacje zawarte w tej sekcji wymagają potwierdzenia stosownymi dokumentami, należy te dokumenty przygotować.)

-Informacje dotyczące podmiotów wchodzących w skład grupy operacyjnej

należy wymienić wszystkich członków grupy operacyjnej wchodzących w jej skład (w zależności od formy prawnej w jakiej działa grupa operacyjna) i odpowiednio:

- imię, nazwisko – w przypadku gdy grupa operacyjna nie posiada zdolności prawnej lub nazwę – dla grup działających w określonej formie prawnej;
- adres zamieszkania /siedziby;
- kategorię podmiotu (wybierając jedno z następujących rozróżnień: rolnik, właściciel lasu, jednostka naukowa/uczelnia, przedsiębiorca, przedsiębiorca MŚP, podmiot doradczy, inny publiczny, NGO, inny);
- numer identyfikacyjny (ID) - o ile posiada, nadany zgodnie z ustawą z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności (Dz. U. 2015 r. poz. 807 z późn. zm.),
- REGON,
- NIP/PESEL
- KRS w zależności od charakteru podmiotu wchodzącego w skład grupy EPI i o ile posiada.

Załączniki cd.

- **Oświadczenia co najmniej dwóch podmiotów wchodzących w skład grupy operacyjnej o braku wzajemnych powiązań kapitałowych lub osobowych,**
- **Pełnomocnictwo - jeżeli zostało udzielone,**
- **Opinia o innowacyjności przedmiotu operacji**

Dokument sporządzany na formularzu udostępnionym przez Agencję i wymagany obowiązkowo dla każdej operacji, o której dofinansowanie ubiega się grupa operacyjna.

Opinia o innowacyjności przedmiotu operacji powinna być sporządzona przez jednostkę naukową w rozumieniu ustawy z dnia 30 kwietnia 2020 r. o zasadach finansowania nauki, która:

- nie ubiega się o przyznanie pomocy na realizację tej operacji i nie wchodzi w skład grupy operacyjnej posiadającej zdolność prawną, która ubiega się o przyznanie tej pomocy,
- posiada kategorię naukową A+, A albo B przyznaną na podstawie przepisów tej ustawy (według aktualnego Komunikatu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, dostępnego na stronie internetowej Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego)

Opinia o innowacyjności powinna w swej treści potwierdzić, że operacja o której dofinansowanie ubiega się grupa operacyjna zakłada zastosowanie rozwiązań innowacyjnych w odniesieniu do produktu objętego załącznikiem nr 1 do Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej lub praktyki / procesu / technologii / metody organizacji / marketingu – dotyczących produkcji, przetwarzania lub wprowadzania do obrotu produktów objętych załącznikiem nr 1 do Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

Oświadczenie podmiotu wchodzącego w skład grupy operacyjnej o przynależności przedsiębiorcy do kategorii MŚP,

Kopie innych dokumentów potwierdzających spełnienie kryteriów do przyznania pomocy oraz umożliwiających weryfikację wniosku

Nabór pilotażowy

- Pilotażowy nabór wniosków w ramach działania M16 WSPÓŁPRACA został ogłoszony na 30 dni przed jego rozpoczęciem. Trwał od 30 czerwca do 31 lipca 2017 roku.
- Kwota realokacji środków finansowych na działanie M16 na cały okres programowania:
  - **67 998 186 Euro - 288 944 691,77 zł (wg kursu 4,2493)**
-
- Kwota realokacji środków na działanie M16 na nabór pilotażowy:
  - **20 000 000 Euro = 84 986 000,00 zł**
- - województwo Mazowieckie: **3 042 000 Euro = 12 926 370,60 zł**
- - pozostałe województwa: **16 958 000 Euro = 72 059 629,40 zł**
-
- W trakcie trwania naboru pilotażowego złożono 90 wniosków o przyznanie pomocy .
- - wnioskowana kwota pomocy: **342 629 197,73 zł**
- - średnia wnioskowana pomoc: **3 806 991,09/projekt**
-
- Wykorzystanie ogólnego limitu finansowego na działanie M16:
  - na cały okres programowania **118,58%**.
- Wykorzystanie limitu na nabór pilotażowy:
  - województwo mazowieckie: **455,05 %**
  - pozostałe województwa: **393,85%**

Rozkład wniosków pod względem województw:

Województwo	Liczba złożonych wniosków	Kwota wnioskowana ogółem (zł)	Średnia pomoc na wniosek (zł)
Dolnośląskie	4	10 392 763,75	2 598 190,94
Kujawsko-Pomorskie	3	5 248 541,03	1 749 513,68
Lubelskie	5	18 896 449,00	3 779 289,80
Lubuskie	4	17 632 543,00	4 408 135,75
Łódzkie	8	52 674 679,49	6 584 334,94
Małopolskie	2	5 204 211,72	2 602 105,86
Mazowieckie	18	58 822 006,33	3 267 889,24
Opolskie	4	13 262 450,00	3 315 612,50
Podkarpackie	7	36 457 598,50	5 208 228,36
Podlaskie	4	4 606 153,80	1 151 538,45
Pomorskie	5	23 652 949,31	4 730 589,86
Śląskie	1	2 944 400,00	2 944 400,00
Świętokrzyskie	1	9 951 000,00	9 951 000,00
Warmińsko – Mazurskie	7	11 694 629,17	1 670 661,31
Wielkopolskie	15	67 062 846,63	4 470 856,44
Zachodniopomorskie	2	4 125 976,00	2 062 988,00
Zachodniopomorskie	2	4 125 976,00	2 062 988,00

Ilość i wartość wniosków

PLN - łączna wnioskowana pomoc

 - liczba złożonych wniosków

Tematyka złożonych wniosków według Krajowych Inteligentnych Specjalizacji
(wg Ministerstwa Gospodarki)

- **KIS 4 - Innowacyjne technologie, procesy i produkty sektora rolno-spożywczego i leśno-drzewnego.**
- Dział I Gleba i użytki rolne: 2 wnioski
- Dział II Postęp biologiczny: 13 wniosków
- Dział III Technologia produkcji roślinnej i zwierzęcej: 4 wnioski
- Dział IV Maszyny i urządzenia rolnicze: 15 wniosków
- Dział V Nawozy organiczne i mineralne, środki ochrony roślin i regulatory wzrostu: 3 wnioski
- Dział VI Produkcja, magazynowanie, przechowywanie: 4 wnioski
- Dział VII Przetwórstwo płodów rolnych i produktów zwierzęcych: 7 wniosków

Tematyka złożonych wniosków według Krajowych Inteligentnych
Specjalizacji
(wg Ministerstwa Gospodarki)

- **KIS 5 - Żywność wysokiej jakości**
- Dział I Produkcja pierwotna (surowce roślinne i zwierzęce) na potrzeby wytwarzania żywności wysokiej jakości: 12 wniosków
- Dział II Przetwórstwo żywności: 11 wniosków
- Dział III Opakowania, dystrybucja i przechowywalność: 6 wniosków
- Dział IV Żywność a konsument: 1 wniosek
- **12 projektów trudno zakwalifikować bez otrzymania wyjaśnień i poprawek do złożonej dokumentacji.**

Harmonogram prac ARiMR

czerwiec 2017 <ul style="list-style-type: none">
• Rozpoczęcie naboru wniosków o przyznanie pomocy z działania „Współpraca”
lipiec 2017 <ul style="list-style-type: none">
• Rozpoczęcie oceny pierwszych wniosków o przyznanie pomocy przez pracowników
• 30 dni od dnia zakończenia naboru mogą wpływać wnioski nadane pocztą
sierpień 2017 <ul style="list-style-type: none">
• Zakończenie naboru wniosków o przyznanie pomocy - nadane pocztą (zachowany 30 dniowy termin na złożenie WoPP pocztą)
• Ocena złożonych wniosków o przyznanie pomocy
• Przygotowanie wstępnej listy dziedzin nauki, z których potrzebni będą eksperci, na podstawie składanych na bieżąco wniosków o przyznanie pomocy
wrzesień 2017 <ul style="list-style-type: none">
• Kontynuacja oceny złożonych wniosków - przygotowanie wezwań do usunięcia braków we wnioskach
• Przygotowanie zasad naboru ekspertów - Zarządzenie Prezesa ARiMR
październik 2017 <ul style="list-style-type: none">
• Ogłoszenie naboru kandydatów na ekspertów
• Zakończenie naboru kandydatów na ekspertów
• Ocena kandydatów na ekspertów
• Przygotowanie listy kandydatów na ekspertów
• Zatwierdzenie listy ekspertów
listopad 2017 <ul style="list-style-type: none">
• Wybór ekspertów do oceny projektów
• Szkolenie wybranych ekspertów
• Podpisanie umów z ekspertami, którzy będą oceniać projekty, w których zakończyła się weryfikacja przez pracowników
• Rozpoczęcie oceny projektów przez ekspertów
grudzień 2017, styczeń 2018 <ul style="list-style-type: none">
• Ocena projektów przez ekspertów
• Współpraca pracowników z ekspertami w zakresie oceny projektów
luty 2018 <ul style="list-style-type: none">
• Zakończenie oceny projektów przez ekspertów
• Przygotowanie i opublikowanie listy rankingowej
marzec 2018 <ul style="list-style-type: none">
• Podpisywanie umów o przyznaniu pomocy z beneficjentami